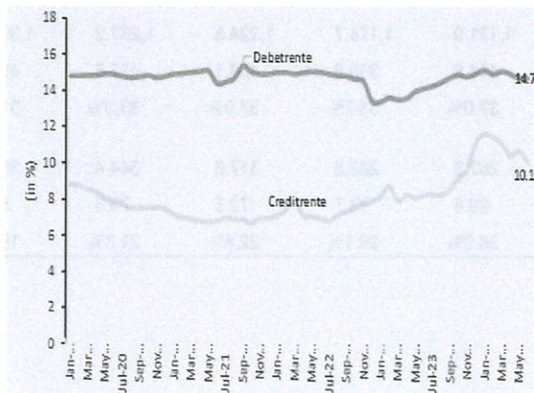

4.15.5. Interesttarieven

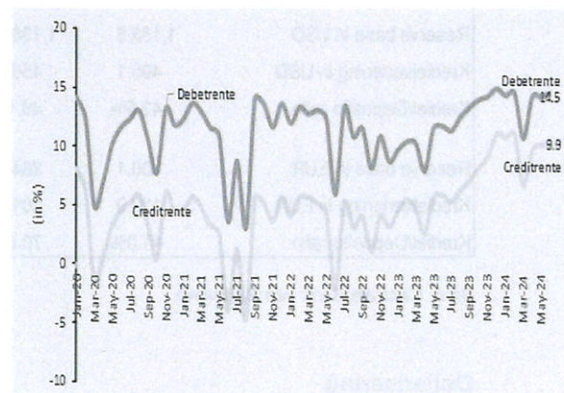
In 2023 stegen zowel de nominale debetrente als de creditrente voor SRD respectievelijk met 150 en 330 basispunten (zie figuur 4.15.5.1). De rentestijgingen volgden op de nog steeds hoge inflatie, terwijl de hoge rentes op de TD's en CBC's klaarblijkelijk ook aanleiding zijn geweest voor enige opwaartse rentewijzigingen bij het bankwezen.

Tot juni 2024 namen zowel de debetrente als de creditrente licht af, met respectievelijk 20 en 100 basispunten (zie figuur 4.15.5.2). De afname van het inflatietempo en de lagere OMO-rentes op de TD's van de CBvS kunnen als factoren worden aangemerkt voor de rentedalingen bij het bankwezen. Over het algemeen bleven de rentevoeten in vreemde valuta stabiel (zie figuur 4.15.5.3).

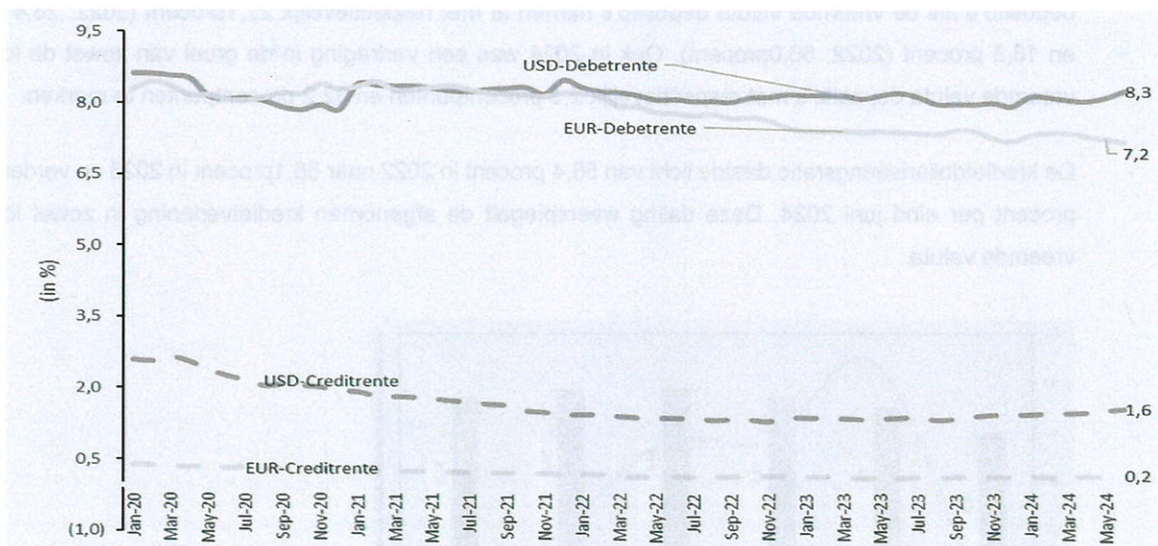
Figuur 4.15.5.1: Nominale gewogen gemiddelde

Bron: Centrale Bank van Suriname

Figuur 4.15.5.2: Reële gewogen gemiddelde SRD-rente

Bron: Centrale Bank van Suriname.

Figuur 4.15.5.3: Gewogen gemiddelde USD-EURO-rentetarieven

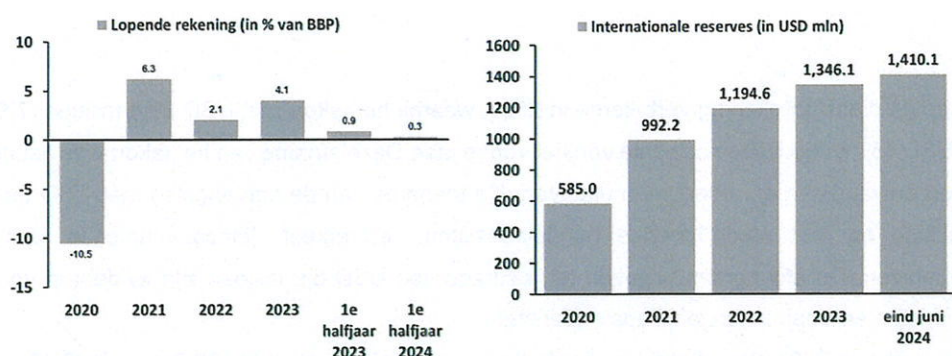
Bron: Centrale Bank van Suriname.

4.16 De betalingsbalans in 2023 - juni 2024

De betalingsbalans van Suriname vertoonde een gunstige ontwikkeling in 2023, waarbij het overschot op de lopende rekening van circa 2,1 procent van het BBP⁵ in 2022 steeg tot een overschot van circa 4,1 procent van het BBP in 2023 (Figuur 4.16.1). Deze stijging is het gevolg van enerzijds een toename van de exportopbrengsten van diensten en anderzijds een daling van de importen van goederen.

In 2023 is op de financiële rekening een tekort van 5,1 procent van het BBP geregistreerd, wat een toename betekent ten opzichte van 2022 toen het tekort 0,5 procent van het BBP bedroeg. Dit is het gevolg van vooral een sterkere toename van de buitenlandse overheidsleningen en een afname van de vorderingen van de mijnbouwbedrijven. Als gevolg van het surplus op de lopende rekening en de ontwikkeling op de financiële rekening, stegen de internationale reserves per eind-december 2023 ten opzichte van 2022 met 12,7 procent tot USD 1.346,1 miljoen. Deze toename is enerzijds te herleiden tot trekkingen op overheidsleningen bij het IMF uit hoofde van budget- en betalingsbalanssteun en anderzijds de toegenomen mijnbouwinkomsten van de overheid.

Het overschot op de lopende rekening van circa 0,9 procent in het eerste halfjaar van 2023 daalde naar 0,3 procent van het BBP in het eerste halfjaar van 2024. Deze daling komt voornamelijk door een sterk toegenomen import van diensten door Staatsolie N.V. in verband met de grote onderhoudsbeurt ("Turn Around") van haar raffinaderij. Ondanks de importtoename zorgden de toegenomen mijnbouwinkomsten en trekkingen van overheidsleningen voor een stijging van de internationale reserves met 4,8 procent tot USD 1.410,1 miljoen per eind juni 2024 (eind 2023 was het bedrag USD 1.346,1 miljoen).

Figuur 4.16.1: Externe sector variabelen

Bron: Centrale Bank van Suriname, Algemeen Bureau voor de Statistiek en Stichting Planbureau Suriname.

De Lopende Rekening

Het overschot op de lopende rekening van USD 76,3 miljoen in 2022 steeg tot USD 148,5 miljoen in 2023. In het eerste halfjaar van 2024 daalde het overschot op de lopende rekening met USD 19,4 miljoen tot USD 12,9 miljoen ten opzichte van dezelfde periode van het vorige jaar. In procenten van het BBP was het overschot 2,1 procent in 2022 om vervolgens te stijgen naar 4,1 procent in 2023. In het eerste halfjaar van 2023 bedroeg het overschot 0,9 procent van het BBP, waarna deze in dezelfde periode van 2024 daalde naar 0,3 procent van het BPP.

⁵ Alle bbp-cijfers voor 2023 en 2024 in dit hoofdstuk betreffen schattingen van de Stichting Planbureau Suriname.

De Goederenrekening

Op de goederenrekening was sprake van een stijging van het overschot in 2023 met 4,3 procent tot USD 787,5 miljoen. Deze stijging was toe te schrijven aan een sterkere daling van de importen, die de daling van de exporten compenseerde. De exporten daalden met USD 97,0 miljoen oftewel 3,9 procent. Deze daling was het gevolg van de exportafname van olie en goud met respectievelijk 24,6 procent en 2,3 procent. De gemiddelde wereldmarktprijzen en het exportvolume van olie namen af met respectievelijk 20,0 procent en 7,0 procent ten opzichte van 2022. Ook het goudexportvolume daalde met 12,0 procent, terwijl de gemiddelde exportprijs van goud met 10 procent steeg.

Anderzijds daalden de importen sterker in 2023 met USD 129,3 miljoen oftewel 7,6 procent ten opzichte van 2022. De daling was voornamelijk het gevolg van de daling van minerale producten met USD 68,5 miljoen oftewel 14,9 procent. Op transportmiddelen na, daalden de importen van alle productgroepen, te weten machines met 5,9 procent gevolgd door chemicaliën en aanverwante industrie met 2,2 procent en voedingswaren met 0,1 procent.

In het eerste halfjaar van 2024 steeg het overschot op de goederenrekening verder met USD 100,7 miljoen oftewel met 30,4 procent tot USD 423,3 miljoen ten opzichte van dezelfde periode in 2023. De totale exportwaarde steeg met USD 161,7 miljoen oftewel 14,8 procent en kan worden toegeschreven aan de toegenomen goud- en olie-exportwaarden. De toename van de goudexportwaarden komt door de stijging van de gemiddelde exportprijs die de daling van het exportvolume overtrof ten opzichte van dezelfde periode in 2023. De stijging van de olie-exportwaarden was het gevolg van de stijging van het exportvolume die de daling van de gemiddelde olieprijs overtrof. De importwaarden daalden eveneens met USD 61,0 miljoen oftewel 8,0 procent als gevolg van afgenomen importen van de grote mijnbouwbedrijven.

Dienstenverkeer

Het saldo op de dienstenrekening verbeterde in 2023, waarbij het tekort met USD 39,4 miljoen (7,9 procent) afnam tot USD 457,8 miljoen ten opzichte van het vorige jaar. Deze afname van het tekort was het gevolg van toegenomen ontvangsten en afgenomen uitgaven. De toename van de ontvangsten met USD 30,5 miljoen had betrekking op met name overige handelsdiensten, reisverkeer, telecommunicatie, computer en informatiediensten. De afgenomen uitgaven ten bedrage van USD 8,9 miljoen zijn evident in voornamelijk transportdiensten en "maintenance & repair" diensten.

In de eerste helft van 2024 steeg het tekort op de dienstenrekening met USD 139,2 miljoen (65,8 procent) tot USD 350,9 miljoen vergeleken met dezelfde periode in 2023. Deze stijging werd voornamelijk veroorzaakt door een toename in de import van financiële en andere zakelijke diensten door Staatsolie, als gevolg van diverse operationele verbeteringsprojecten en kosten van lopende investeringsprojecten. Daarnaast nam de import van transport-, telecommunicatie-, computer- en informatiediensten en uitgaven voor het reisverkeer toe. De ontvangsten stegen in mindere mate met USD 14,3 miljoen (17,5 procent), vooral afkomstig uit transport-, telecommunicatie-, computer- en informatiediensten en het reisverkeer.

Primaire inkomens

Het tekort op de primaire inkomensrekening steeg met USD 12,5 miljoen (4,1 procent) ten opzichte van 2022 tot USD 320,1 miljoen in 2023 (Tabel 4.16.2) als gevolg van toegenomen uitgaven met USD 47,2 miljoen die de toegenomen ontvangsten met USD 34,7 miljoen overtrof. De stijging van de uitgaven had betrekking op toegenomen rentebetalingen door de overheid en Staatsolie. Ook stegen de overmakingen van

dochterondernemingen naar hun moedermaatschappij krachtens herinvesteringen. De ontvangsten stegen met USD 34,7 miljoen tot USD 46,9 miljoen uit hoofde van rente-inkomsten van CBvS als gevolg van een toename in de buitenlandse vorderingen en verhoogde rentetarieven op de internationale geld- en kapitaalmarkten.

In het eerste halfjaar van 2024 was het tekort op de primaire inkomensrekening ongewijzigd ten opzichte van dezelfde periode van 2023. Echter lagen de totale uitgaven van USD 181,2 miljoen 8,5 procent hoger dan het vorige jaar als gevolg van toegenomen rentebetalingen en toegenomen overmakingen van dochterondernemingen naar hun moedermaatschappij als gevolg van herinvesteringen. De totale ontvangsten stegen met USD 14,3 miljoen tot USD 35,5 miljoen als gevolg van verbeterde rente-inkomsten.

Secundaire inkomens

Op de secundaire inkomensrekening steeg het overschot met USD 13,0 miljoen tot USD 138,9 miljoen in 2023. Deze stijging is enerzijds te danken aan hogere ontvangsten uit het buitenland en anderzijds vanwege lagere uitgaven naar het buitenland. De ontvangsten stegen met USD 10,7 miljoen tot USD 207,3 miljoen (zie tabel 4.16.2) voornamelijk als gevolg van schenkingen (zowel in geld als in goederen) aan huishoudens, stichtingen en religieuze instellingen. De overmakingen naar het buitenland daalden met USD 2,3 miljoen tot USD 68,4 miljoen voornamelijk door verminderde remittances naar Brazilië, de Verenigde Staten van Amerika en China.

In het eerste halfjaar van 2024 steeg het overschot op de secundaire inkomensrekening met USD 19,1 miljoen tot USD 77,2 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2023. Dit was enerzijds het gevolg van toegenomen ontvangsten uit het buitenland en anderzijds afgenomen uitgaven aan het buitenland. De ontvangsten stegen met USD 14,7 miljoen tot USD 110,7 miljoen, voornamelijk door schenkingen aan huishoudens, stichtingen, religieuze instellingen en de overheid. De uitgaven daalden echter met USD 4,4 miljoen tot USD 33,5 miljoen door verminderde remittances naar China.

Kapitaalrekening

De kapitaalrekening registreerde een overschot van USD 1,0 miljoen in 2023, terwijl in 2022 geen transacties waren genoteerd. Dit overschot was het gevolg van een schenking van Korea International Cooperation Agency aan Suriname voor de aanschaf van kapitaalgoederen. In het eerste halfjaar van 2024 registreerde de kapitaalrekening een overschot van USD 3,1 miljoen ten opzichte dezelfde periode van het vorig jaar. Dit overschot was het gevolg van de aanschaf van onroerend goed in Suriname door de Ambassade van de Verenigde Staten van Amerika.

Financiële rekening

Het tekort op de financiële rekening steeg met USD 164,8 miljoen tot USD 184,3 miljoen in 2023 ten opzichte van 2022. Dit tekort was voornamelijk toe te schrijven aan het overig financiële verkeer. In het overige financiële verkeer vergrootte de overheid haar verplichtingen met bijkans USD 318,8 miljoen door trekkingen op onder andere IMF- en IADB-leningen. Daarnaast hebben de grote mijnbouwbedrijven hun vorderingen in het buitenland verminderd met USD 124,8 miljoen. Echter viel het tekort lager uit, omdat de verplichtingen van de grote mijnbouwbedrijven ter omvang van USD 148,0 miljoen iets lager waren in vergelijking met 2022. In het eerste half jaar van 2024 daalde het overschot op de financiële rekening met USD 12,4 miljoen tot USD 18,9 miljoen ten opzichte van dezelfde periode in 2023. Deze daling was voornamelijk het gevolg van het overig financiële verkeer, waarbij de vorderingen van de banken en overige sector, voornamelijk de grote

mijnbouwbedrijven, stegen. Daarnaast vergrootten de overheid en de CBvS hun verplichtingen op grond van van trekkingen op leningen.

Directe investeringen

Het tekort van USD 3,4 miljoen als gevolg van directe investeringen in 2022 sloeg om in een overschot van USD 63,5 miljoen in 2023. Dit kwam doordat de afname van verplichtingen sterker was dan de toename van de vorderingen. De afname van de verplichtingen was het gevolg van voornamelijk de daling in overige directe investeringen, voornamelijk voor rekening van de grote mijnbouwbedrijven en de daling in deelnemingen in het aandelenkapitaal.

In het eerste halfjaar van 2024 steeg het tekort met USD 11,2 miljoen naar USD 30,0 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2023. Dit tekort was het gevolg van een afname van de vorderingen met USD 6,6 miljoen voor rekening van Newmont Suriname enerzijds en een toename van de verplichtingen met USD 23,4 miljoen anderzijds. Deze toename van verplichtingen was voornamelijk wegens herinvesteringen door voornamelijk grote mijnbouwbedrijven.

Portfoliobeleggingen

Het overschot van USD 19,4 miljoen op de portfoliobeleggingen in 2022 steeg met USD 15,3 miljoen tot USD 34,7 miljoen in 2023. Deze stijging werd voornamelijk gedreven door een toename van de beleggingen van de algemene banken met USD 131,9 miljoen, wat de stijging van de verplichtingen van de overheid met USD 97,2 miljoen ruim overtrof. De hogere verplichtingen van de overheid waren het gevolg opgelopen achterstand in rentebetalingen op de opgelopen achterstand in rentebetalingen op de Suriname eurobonds. Het overschot van USD 40,6 miljoen op de portfoliobeleggingen over het eerste halfjaar van 2023 sloeg om in een tekort van USD 5,4 miljoen in het eerste halfjaar van 2024. Deze omslag was het gevolg van een afname van de beleggingen van de algemene banken in buitenlandse obligaties. De verplichtingen bleven ongewijzigd.

Overige financiële verkeer

Het tekort van USD 35,6 miljoen in het overige financiële verkeer in 2022 nam toe tot USD 282,5 miljoen in 2023. Dit tekort kwam door enerzijds de toegenomen verplichtingen ter omvang van USD 220,9 miljoen en anderzijds de afgenomen vorderingen ter omvang van USD 61,7 miljoen. De toename van de verplichtingen was toe te schrijven aan de stijging van trekkingen op buitenlandse leningen van de overheid en de CBvS en de daling van de verplichtingen van de mijnbouwbedrijven. De overheid vergrootte haar verplichtingen met bijkans USD 318,8 miljoen als gevolg van de trekkingen bij het IMF uit hoofde van budgetsteun en bij de IFI's waaronder de IADB. De CBvS vergrootte ook haar verplichtingen met USD 54,9 miljoen voornamelijk bij het IMF als gevolg van betalingsbalanssteun. Deze toename van de verplichtingen werd gecompenseerd door een afname van de verplichtingen van de overige private sector, in het bijzonder de mijnbouwbedrijven, met USD 148,0 miljoen. De afname van de vorderingen was te wijten aan de daling van de vorderingen van de grote mijnbouwbedrijven met USD 124,8 miljoen die de stijging van de vorderingen van de banken met USD 62,7 miljoen overtrof.

Het overschot in het overige financiële verkeer steeg in het eerste halfjaar van 2024 tot USD 54,3 miljoen ten opzichte van dezelfde periode van 2023. Dit overschot was het gevolg van een toename van de vorderingen met USD 129,5 miljoen die de stijging van de verplichtingen met USD 75,3 miljoen overtrof. De toename van de vorderingen waren toe te schrijven aan de banken met USD 65,5 miljoen en de private sector met

USD 63,7 miljoen voornamelijk de grote mijnbouwbedrijven. Daarnaast stegen de verplichtingen met USD 75,3 miljoen door zowel de CBvS als de overheid die de afname van de overige private sector met USD 48,0 miljoen, overtrof. De afname van de private sector was voornamelijk toe te schrijven aan de grote mijnbouwbedrijven.

Internationale reserves

In 2023 stegen de internationale reserves met USD 151,5 miljoen, een toename van 12,7procent ten opzichte van het voorgaande jaar. Eind 2023 bedroegen de internationale reserves USD 1.346,1 miljoen, wat voldoende was om 7,3 maanden aan import van goederen en diensten te dekken en 9,7 maanden indien gecorrigeerd voor mijnbouwimporten. Deze reserves omvatten ook de 'ringfenced' vreemde-valuta-kasreserves van de algemene banken, die bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS) worden aangehouden. Zonder deze 'ringfenced' reserves bedroegen de internationale reserves eind 2023 USD 1.096,5 miljoen. De toename van de internationale reserves als gevolg van transacties was USD 238,5 miljoen. Deze stijging werd echter enigszins verminderd door de gedeeltelijke teruggave van 'ringfenced' vreemde-valuta-kasreserves aan de banken ter waarde van USD 105,8 miljoen, wat resulteerde in een netto toename van USD 86,9 miljoen. De groei van de transacties was voornamelijk het resultaat van ontvangsten uit de mijnbouwsector en niet-mijnbouw gerelateerde overheidsinkomsten, waaronder trekkingen op leningen door de overheid bij de IADB en het IMF (drie tranches van de IMF-lening).

Tabel 4.16.1: Internationale reserves van de Centrale Bank van Suriname (USD miljoen)

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	juni 2024
Monetair goud	89.0	85.6	85.2	97.0	91.0
Bijzondere trekkingsrechten in het IMF	1.1	173.1	161.2	151.6	139.0
Deviezenvorderingen ¹⁾	300.9	522.0	739.7	938.3	997.4
Effecten	191.2	208.8	205.9	156.6	180.1
Reservepositie in het IMF	2.8	2.7	2.6	2.6	2.6
Internationale reserves	585.0	992.2	1,194.6	1,346.1	1,410.1
Importdekking (incl. importen door de mijnbouwsector) ²⁾	3.8	6.3	6.1	7.3	6.7

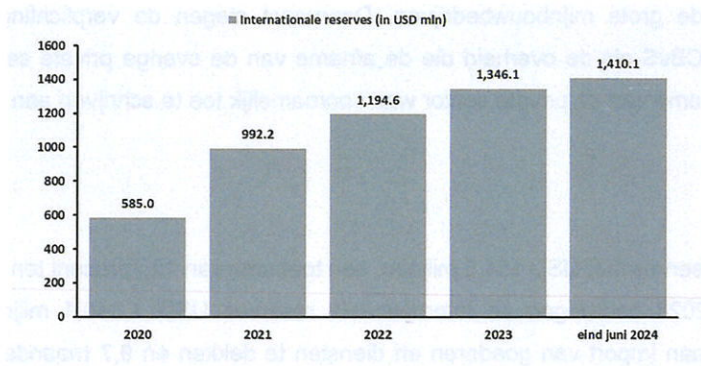
Bron: Centrale Bank van Suriname

Noot:

1) Exclusief vorderingen die t.b.v. de overheid en andere sectoren in het buitenland zijn aangehouden.

2) Importen hebben betrekking op goederen en diensten.

Per eind juni 2024 bedroegen de internationale reserves USD 1.410,1 miljoen, voldoende om 6,7 maanden import van goederen en diensten te dekken en 10,1 maanden, exclusief mijnbouwimporten. In het eerste halfjaar van 2024 stegen deze reserves met USD 64,0 miljoen, oftewel 4,8procent, voornamelijk door trekkingen op leningen door de overheid bij de IADB en het IMF (zesde en zevende tranche van de IMF-lening). De toename van de internationale reserves uit transacties was USD 73,4 miljoen. Deze stijging was het resultaat van mijnbouwinkomsten van USD 86,3 miljoen en leningen van de overheid bij de IADB en het IMF van USD 145,7 miljoen, die de overheidsschuldaflissingen van USD 126,1 miljoen overtroffen. Deze groei werd enigszins afgeremd door betalingen in verband met de Gold-deal (Gold loan) door de overheid ter waarde van USD 17,4 miljoen. De internationale reserves, exclusief de 'ringfenced' vreemde-valuta-kasreserves, bedroegen USD 1.164,1 miljoen.

Figuur 4.16.2: Internationale reserves

Bron: Centrale Bank van Suriname

Tabel 4.16.2: Betalingsbalans van Suriname (in USD miljoen)

	2019	2020	2021	2022	2023*					2024*		
					KW1	KW2	KW3	KW4	Totaal	KW1	KW2	Totaal
A. Lopende rekening	-448,3	259,8	176,1	76,3	63,6	-31,2	81,5	34,7	148,6	-14,8	27,7	12,9
1. Saldo goederenrekening	531,7	1061,3	865,0	766,2	197,8	133,8	213,5	242,5	787,6	222,5	209,8	432,3
Exporten	2129,4	2343,8	2203,5	2456,6	585,5	506,9	623,9	643,4	2359,7	625,6	628,5	1254,1
Importen	1597,6	1282,5	1338,5	1701,4	387,7	373,1	410,4	401,0	1672,2	403,1	418,7	821,8
2. Saldo dienstenrekening	-657,7	-460,0	-442,0	-497,2	-104,2	-107,5	-122,2	-123,9	-467,8	-183,2	-167,7	-350,9
Diensten: credit	157,4	102,6	95,9	143,0	41,1	40,7	44,6	47,1	173,5	47,1	49,0	96,1
Transport	39,5	28,8	23,3	33,7	6,6	7,2	6,6	9,4	29,7	9,0	10,4	19,4
Overige	117,8	73,8	72,7	109,2	34,5	33,5	38,0	37,7	143,8	38,2	38,5	76,7
Diensten: debet	815,1	562,6	537,9	640,2	145,3	148,2	166,8	171,0	631,3	230,3	216,6	447,0
Transport	108,0	91,2	110,8	162,3	30,9	25,2	31,9	31,0	119,0	31,2	35,4	66,7
Overige	707,1	471,3	427,2	487,8	114,4	123,0	134,9	140,0	612,3	199,1	181,2	380,3
3. Saldo primaire inkomens	-412,0	-466,7	-393,2	-307,6	-57,2	-88,6	-48,2	-126,2	-320,1	-89,9	-55,8	-145,7
Credit	21,1	7,7	6,7	12,3	9,8	11,5	12,8	12,9	46,9	16,6	18,9	35,6
Debet	433,1	473,4	399,9	319,9	67,0	100,0	61,0	139,1	367,0	106,5	74,7	181,2
4. Saldo secundaire inkomens	89,7	124,3	146,2	126,9	27,1	31,0	38,5	42,3	138,9	35,8	41,4	77,2
Credit	144,4	175,0	204,6	196,6	47,1	48,9	52,6	58,7	207,3	55,6	55,1	110,7
Debet	54,7	50,7	58,4	70,7	20,0	17,9	14,1	16,4	68,4	19,8	13,7	33,6
B. Kapitaalrekening	-2,9	0,0	37,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	3,12	3,12
Kapitaalrekening: credit	0,6	0,0	37,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	3,12	3,12
Kapitaalrekening: debet	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
Totaal, Groep A plus Groep B	-451,2	259,8	213,0	76,3	63,6	-31,2	82,5	34,7	149,5	-14,8	30,9	16,0
C. Financiële rekening, exclusief Groep E	-532,2	219,9	-81,4	-19,6	101,6	-70,3	8,5	-223,9	-184,3	14,2	4,7	18,9
1. Directe investeringen	7,8	-0,3	124,0	-0,3	-18,5	90,7	-8,5	63,6	-22,4	-7,6	-30,0	-30,0
Activa	91,9	0,7	-8,7	-12,7	7,3	1,2	7,0	-5,1	10,4	-1,1	-5,5	-6,6
Passiva	84,2	1,0	-132,7	-9,3	7,6	19,7	-83,7	3,4	-63,1	21,4	2,0	23,4
2. Beleggingen	-116,6	-35,3	-46,5	19,4	57,3	-16,7	16,6	-22,5	34,7	3,6	-9,0	-5,4
Activa	-8,2	-0,4	19,4	85,3	57,3	16,3	29,6	28,7	131,9	17,9	10,6	28,5
Aandelen	0,6	0,0	-0,3	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effecten	-8,8	-0,4	19,8	85,6	57,3	16,3	29,6	28,7	131,9	17,9	10,6	28,5
Passiva	108,3	34,8	66,0	66,0	0,0	33,0	13,0	51,2	97,2	14,3	19,7	34,0
Aandelen	-16,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Effecten	124,9	34,8	66,0	66,0	0,0	33,0	13,0	51,2	97,2	14,3	19,7	34,0
3. Overig financieel verkeer	-423,4	255,5	-158,9	-35,6	44,6	-35,1	-98,8	-192,9	-282,5	32,9	21,3	54,3
Activa	-244,3	167,8	-43,3	-35,6	-44,8	-2,1	-38,5	23,7	-61,7	88,1	41,4	129,6
Centrale bank	-31,8	0,3	-0,1	0,0	0,2	-0,1	0,0	0,4	0,4	0,2	0,2	0,4
Depositonemende instellingen, exclusief de centrale bank	-127,5	71,1	46,1	-89,6	-38,7	18,2	23,6	59,6	62,7	23,8	41,7	65,6
Centrale overheid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige sectoren	-85,0	96,3	-89,3	54,0	-6,3	-20,3	-62,0	-36,2	-124,8	64,2	-0,5	63,7
Passiva	179,2	-87,7	115,6	0,0	-89,4	33,0	60,3	216,6	220,9	55,2	20,1	75,3
Centrale bank	-17,2	-40,4	155,1	-120,6	0,0	18,4	18,0	18,5	54,9	36,6	36,4	73,0
Depositonemende instellingen, exclusief de centrale bank	12,9	5,0	0,8	-6,8	-9,4	0,0	-0,8	5,3	-4,9	3,3	-5,0	-1,7
Centrale overheid ⁽¹⁾⁽²⁾	151,3	61,5	41,4	234,6	-1,7	29,7	54,4	236,1	318,8	34,0	17,9	52,0
Overige sectoren	32,2	-113,8	-81,6	-107,2	-78,3	-15,1	-11,3	-43,3	-148,0	-18,7	-29,2	-48,0
D. Statistische verschillen	-288,6	-123,4	122,6	128,8	34,9	-37,7	-52,9	-39,4	-95,4	62,1	14,1	76,2
E. Financierings items	-207,6	-83,4	417,0	224,7	-3,2	1,4	21,1	219,1	238,5	33,1	40,3	73,4
Internationale reserves ⁽²⁾	-207,6	-83,4	417,0	224,7	-3,2	1,4	21,1	219,1	238,5	33,1	40,3	73,4
Herwaarderingsverschillen ⁽²⁾⁽⁶⁾	274,4	20,9	-9,8	-22,3	-5,7	-96,0	-5,0	19,8	-86,9	-14,1	4,7	-9,4

Bron: Centrale Bank van Suriname

*Voorlopige cijfers.

Noot:

Data van het Bureau Staatsschuld.

Exclusief herwaarderingsverschillen.

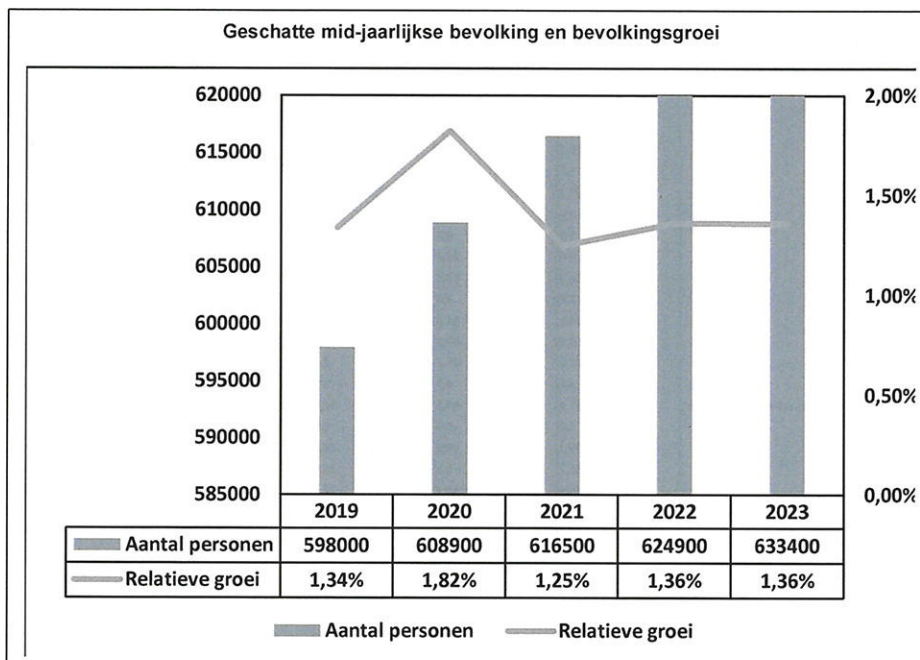
Herwaarderingsverschillen inclusief (de) monetisatie van monetair goud

5. Sectorale Ontwikkeling

5.1 Demografische trends

Inzicht in demografische trends is belangrijk voor de planning en implementatie van overheidsbeleid op de verschillende beleidsgebieden waaronder die betreffende sociale bescherming inclusief sociale bijstand, huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en werkgelegenheid. Die planning en implementatie moeten in de juiste verhouding staan tot de omvang, structuur en spreiding van de bevolking. Daarbij moet de financiering binnen het vermogen van huidige en toekomstige generaties vallen. Inzicht in demografische trends draagt ook bij aan het begrip van uitdagingen op verschillende gebieden waarmee de bevolking wordt geconfronteerd, en daarmee aan het plannen en implementeren van op feiten gebaseerd beleid.

Schattingen met behulp van de dynamische bevolkingsstatistieken over geboorte, sterfte, emigratie en immigratie resulteerden in onderstaand verloop - absoluut en relatief - van de mid-jaarlijkse bevolking.

Figuur 5.1.1: Geschatte mid-jaarlijkse bevolking en bevolkingsgroei

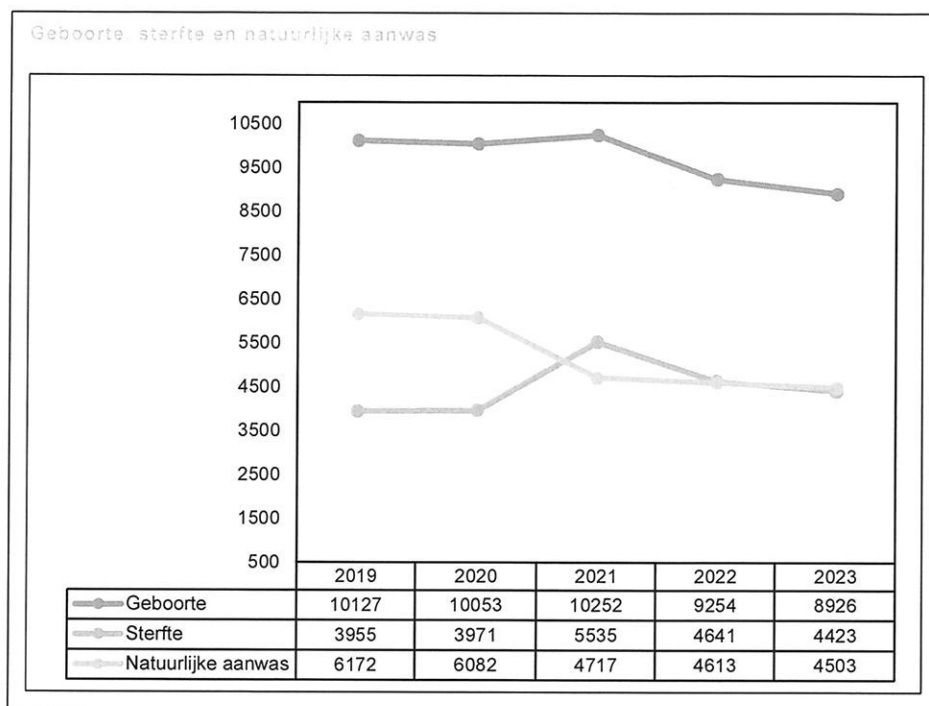
Bron: ABS, bewerking SPS

De geschatte mid-jaarlijkse bevolking is zowel in absolute als relatieve zin gestadig gegroeid (zie figuur 5.1.1). Die groei was gelijk aan een gemiddelde van 8660 personen of 1.43 procent per jaar, waarbij de hoogste en laagste groei respectievelijk werden genoteerd in 2021 (1.25 procent) en 2020 (1.82 procent). Die groei is onder andere beïnvloed door de natuurlijke aanwas en het migratiesaldo.

De natuurlijke aanwas

De natuurlijke aanwas van de bevolking is vanaf 2019 gestadig afgenomen. Deze afname was het grootst in 2021 namelijk 1365 personen, van 6082 naar 4717 personen. Een aanzienlijk deel van deze afname was het gevolg van de forse toename van de sterfte als gevolg van COVID 19. Per 28 december 2021 zijn 1187 personen als gevolg van de besmetting met COVID-19, overleden⁶ (zie figuur 5.1.2).

⁶ Zie: [Suriname COVID - Coronavirus Statistics - Worldometer \(worldometers.info\)](https://worldometers.info/suriname/covid-19/)

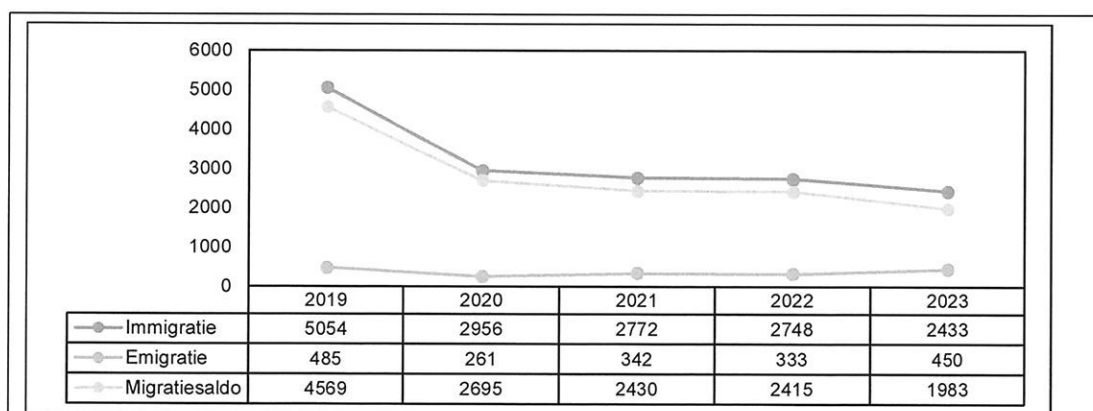

Figuur 5.1.2: Geboorte, sterfte en natuurlijke aanwas

Bron: Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB): Demografische Data Suriname 2019-2022, bewerking SPS.

Het migratiesaldo

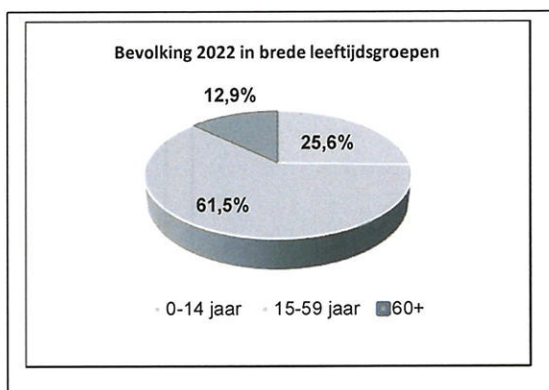
Het verloop in het migratiesaldo (zie figuur 5.1.3) was hoofdzakelijk toe te schrijven aan de mutatie in de immigratie, zijnde het aantal personen dat zich in Suriname is komen vestigen. In de periode in beschouwing betrof het voor het grootste deel personen uit Azië (China en Filipijnen), Europa (Nederland), Noord-Amerika (Cuba, Dominicaanse Republiek en Haïti) en Zuid-Amerika (Brazilië en Frans-Guyana). Voor wat betreft de emigratie heeft het grootste deel van de personen dat vertrokken is uit Suriname zich gevestigd in Nederland, de Nederlandse Antillen en België.

Figuur 5.1.3: Immigratie, emigratie en migratiesaldo

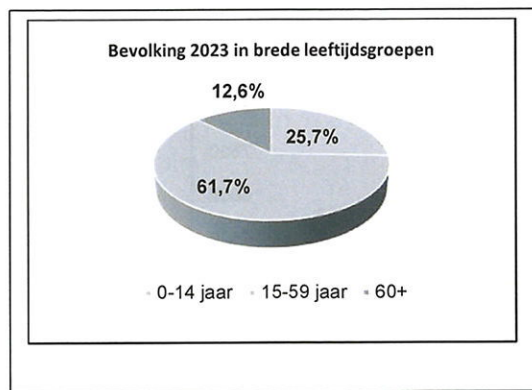
Bron: CBB: Demografische Data Suriname 2019-2022, bewerking SPS

In onderstaande figuren wordt de verdeling van de bevolking in brede leeftijdsgroepen waaronder kinderen (0-14 jaar), arbeidspotentieel of economisch actieve leeftijdsgroep (15-59 jaar) en ouderen (60+), gepresenteerd.

Figuur 5.1.4: Bevolking 2022 in brede leeftijdsgroepen

Bron: SPS

Figuur 5.1.5: Bevolking 2023 in brede leeftijdsgroepen

Bron: SPS

Met uitzondering van het procentueel aandeel van de ouderen, is zowel het aandeel van de kinderen als dat van het arbeidspotentieel in de totale bevolking in 2023 in vergelijking met 2022 gestegen. Factoren die aan deze ontwikkeling ten grondslag hebben gelegen moeten worden gezocht in de geboorte-, sterfte- en de migratiecijfers naar leeftijd en de cijfers betreffende de levensverwachting van mannen en vrouwen. Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van actuele statistieken naar geslacht en leeftijdsgroep van eerdergenoemde indicatoren over 2023 is het geven van een op basis van feiten gebaseerde verklaring voor genoemde ontwikkeling in het procentueel aandeel van de onderscheiden brede leeftijdsgroepen vooralsnog niet mogelijk.

Demografische kengetallen

Uit onderstaande tabel blijkt dat de geslachtverhouding van de totale bevolking – de verhouding man/vrouw – gemiddeld < 100. Dit is een indicatie dat er sprake was van een overschot aan vrouwen.

Tabel 5.1.1: Geselecteerde demografische kengetallen

Nr.	Indicator	2019	2020	2021	2022 ⁷	2023 ⁸
01	Geslachtsverhouding in procent:					
-	Totale bevolking	99.5	99.5	99.5	99.5	99.3
-	Kinderen 0-14 jaar	104.6	104.7	104.8	104.2	104.2
-	Arbeidspotentieel 15-59 jaar	100.9	100.9	100.8	101.2	100.9
-	Ouderen 60+	83.4	83.4	83.7	83.4	84.2
02	Geboorte- en sterftecijfers:					
-	Ruw geboortecijfer (CBR)	16.93	16.51	16.63	14.81	14.09
-	Ruw Sterftecijfer (CDR)	6.61	6.72	8.98	7.43	6.98
03	Vruchtbaarheidscijfers:					
-	Algemeen vruchtbaarheidscijfer (GFR)	74.31	69.67	70.81	n.a	n.a
-	Totaal vruchtbaarheidscijfer (TFR)	2.19	2.06	2.10	n.a	n.a
04	Levensverwachting bij geboorte in jaren:					
-	Man	70.45	70.51	67.17	n.a	n.a
-	Vrouw	75.17	75.73	71.95	n.a	n.a
05	Afhankelijkheidsratio's:					
-	Kinderen	42.20	41.85	41.63	41.56	41.34
-	Ouderen	19.39	20.26	20.48	21.05	21.61
-	Ouderen en kinderen	61.75	62.11	62.11	62.61	62.95
06	Leeftijd in jaren:					
-	Mediane leeftijd	30.17	30.41	30.60	n.a	n.a
-	Gemiddelde leeftijd	32.64	32.81	32.95	n.a	n.a

Bron: ABS: Demografische Data 2015-2018, 2017-2019 en 2018-2021 en SPS, bewerking SPS

Bekijken we de geslachtverhouding per brede leeftijdsgroep dan blijkt in 2023 dat zowel bij de kinderen (0-14 jaar), het arbeidspotentieel (15-59 jaar), als de ouderen (60+) de trend van de afgelopen jaren voor wat betreft het overschot aan mannen en vrouwen zich heeft voortgezet. Factoren die aan deze ontwikkeling ten grondslag hebben gelegen moeten worden gezocht in de geboorte-, sterfte- en de migratiecijfers, en de cijfers betreffende de levensverwachting van mannen en vrouwen en naar leeftijd.

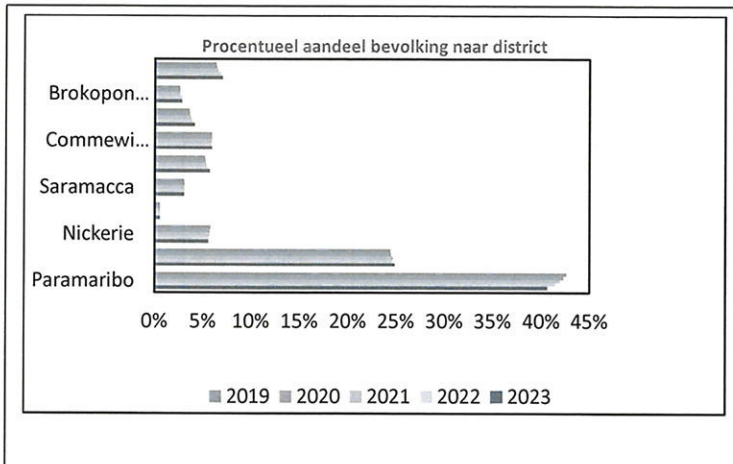
Vanwege het nog niet beschikbaar zijn van actuele statistieken naar geslacht en leeftijdsgroep van eerdergenoemde indicatoren over 2023 is het geven van een op basis van feiten gebaseerde verklaring voor genoemde ontwikkeling in de geslachtsverhouding vooralsnog niet mogelijk.

⁷ Betreffen calculaties van SPS

⁸ Idem

5.2 Geografische spreiding van de Bevolking

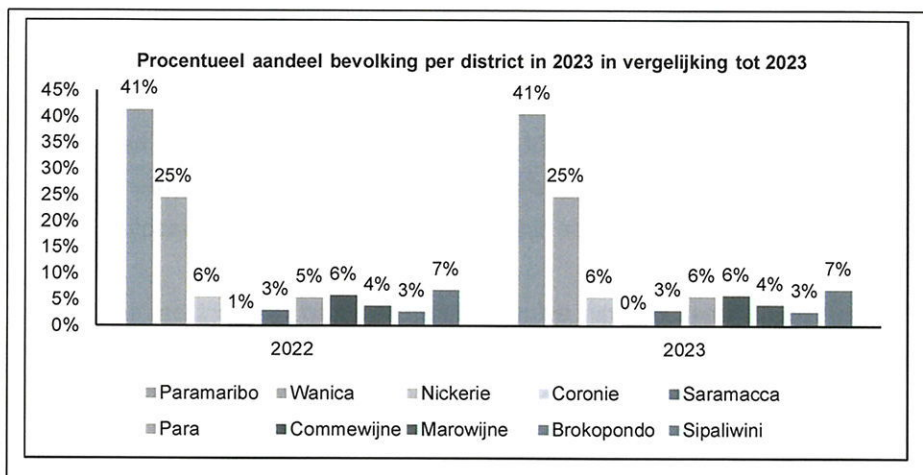
In de periode in beschouwing was het grootste deel van de bevolking (circa 67procent) woonachtig in de urbane gebieden in de kustvlakte, met name de districten Paramaribo en Wanica (zie figuur 5.2.1).

Figuur 5.2.1: Procentueel aandeel bevolking naar district

Bron: CBB: Demografische Data Suriname 2019-2022, bewerking SPS

Gegeven het procentueel aandeel van de bevolking per district in de totale bevolking blijkt dat er in 2023 in vergelijking met 2022 alleen in Coronie en Para een marginale verandering heeft plaatsgevonden in het aandeel van de totale bevolking (zie figuur 5.2.2).

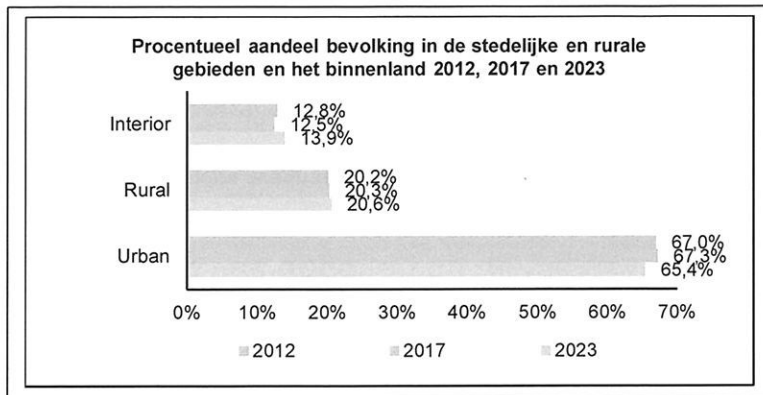
Figuur 5.2.2: Procentueel aandeel bevolking naar district in 2012 in vergelijking met 2023

Bron: SPS

Factoren die van invloed zijn geweest op de verandering in het aandeel van genoemde districten, kunnen worden herleid tot de natuurlijke aanwas en het migratiesaldo voor die districten en de binnenlandse migratie tussen die districten.

Uit de mobiliteit van de bevolking binnen en tussen de urbane (Paramaribo en Wanica) en rurale gebieden (Nickerie, Coronie, Saramacca, Commewijne en Para) en het binnenland (Marowijne, Brokopondo en Sipaliwini) (zie figuur 5.2.3), blijkt dat het procentueel aandeel van de bevolking in de urbane (stedelijke) gebieden in 2012, 2017 en 2023 afwisselend is toe- en afgenomen. In het geval van het binnenland was

er sprake van een omgekeerde ontwikkeling. Terwijl er in de rurale gebieden sprake was van een aanhoudende toename.

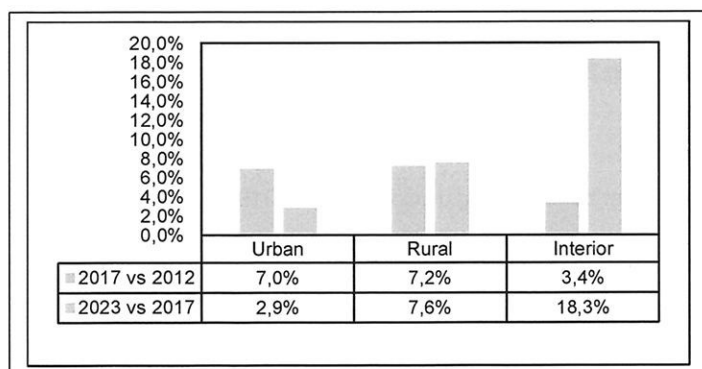
Figuur 5.2.3: Procentueel aandeel bevolking in de in de urbane en rurale gebieden en het binnenland in 2012, 2017 en 2023

Bron: SPS

De ontwikkelingen in de urbane en rurale gebieden en het binnenland zijn eveneens het gevolg van de natuurlijke aanwas, het migratie saldo en de binnenlandse migratie per gebied, waarbij één, meerdere of alle componenten hetzij in positieve en/of negatieve zin van invloed zijn geweest op de mutatie in het procentueel aandeel van de bevolking in de eerder genoemde c.q. onderscheiden gebieden.

Vergelijken we de groei van de bevolking in de urbane en rurale gebieden en in het binnenland dan blijkt dat in 2012 in vergelijking met 2017 zowel in de urbane als de rurale gebieden in tegenstelling tot het binnenland de bevolking aanzienlijk in omvang was toegenomen (zie figuur 5.2.4). Vergelijken wij echter de groei in 2023 met die in 2017 dan is er sprake van een omgekeerde ontwikkeling (zie figuur 5.2.4).

Ook in dit geval zijn genoemde ontwikkelingen het gevolg van de natuurlijke aanwas, het migratiesaldo en de binnenlandse migratie per gebied, waarbij één, meerdere of alle componenten hetzij in positieve en/of negatieve zin van invloed zijn geweest op de mutatie in het procentueel aandeel van de bevolking in de onderscheiden gebieden.

Figuur 5.2.4: Groei van de bevolking in de urbane en rurale gebieden en het binnenland in 2017 vs. 2012 en 2023 vs. 2017

Bron: SPS

Gezien het belang van bevolkingsstatistieken voor analyse en op feiten gebaseerde formulering van overheidsbeleid gericht op het aandragen van oplossingen voor uitdagingen die zich op de verschillende beleidsgebieden voordoen inclusief op het gebied van sociale bescherming, is het van belang dat er actuele statistieken beschikbaar zijn. In dit kader moet worden gedacht aan:

- data afkomstig van bevolkingstellingen of censussen;
- data van het Centraal Bureau voor Burgerzaken (CBB); en
- administratieve data van relevante instanties (Overheid en particuliere sector).

5.3 Sociaal beschermingssysteem en de behoefte aan hervorming

Volgens de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) is sociale bescherming een fundamenteel mensenrecht en essentieel voor sociale rechtvaardigheid, economische stabiliteit en duurzame ontwikkeling in een land. De ILO definieert sociale bescherming als een systeem van beleid en programma's die zijn ontworpen om individuen en gezinnen te beschermen tegen sociale risico's en onzekerheden gedurende hun levensloop. Dit omvat onder andere bescherming tegen armoede, werkloosheid, ziekte, invaliditeit, ouderdom en andere situaties die invloed kunnen hebben op hun welzijn.⁹

Sociale bescherming omvat de volgende kerncomponenten:

1. Gezondheidszorg: Toegang tot medische diensten en gezondheidszorg voor alle individuen, ongeacht hun economische status.
2. Inkomenszekerheid: Voorzieningen zoals pensioenen, werkloosheidsuitkeringen, en andere vormen van financiële steun die zorgen voor een stabiel inkomen in tijden van nood.
3. Bescherming tegen armoede: Programma's en uitkeringen die helpen om de basisbehoeften te dekken en armoede te verminderen.
4. Sociale inclusie: Initiatieven die helpen om sociale uitsluiting te voorkomen en sociale samenhang te bevorderen.

Het sociale beschermingssysteem in Suriname omvat een verscheidenheid aan maatregelen, programma's en initiatieven die zijn ontworpen om sociaal-economische risico's en kwetsbaarheden van de bevolking aan te pakken en te verminderen. Het doel van dit systeem is om verschillende bevolkingsgroepen te beschermen en waar nodig financiële hulp te bieden. Binnen het sociaal zekerheidsstelsel vormen de volgende sociale zekerheden een wettelijke basis:

1. Ambtenarenpensioenwet 1972 No. 150
2. Algemene Kinderbijslag regeling 1973 No. 107
3. Wet Algemeen Pensioenfonds 2014 No. 113
4. Wet Nationale Basiszorgverzekering 2014 No. 114
5. Wet opvanginstellingen 2014 no. 7
6. Wet minimumloon 2019 No. 101
7. Wet Arbeidsbescherming gezin (Wet bescherming moederschap) 2019 No.64
8. Huurwet Woonruimte 2020 No. 53

De huidige wet- en regelgeving biedt geen wettelijke basis voor structurele beleidsmaatregelen en programma's binnen het sociaal vangnet, zoals de financiële bijstand voor mensen met een beperking en voor mensen uit zwakke huishoudens. Ook de Koopkrachtversterking heeft geen wettelijke basis.

⁹ <https://www.ilo.org/topics/social-protection>

Sociale programma's

In onderstaande tabel wordt het aantal personen en/of huishoudens dat in aanmerking is gekomen voor Algemene Oudedagsvoorziening (AOV), Algemene Kinderbijslag (AKB), Financiële bijstand Zwakke Huishoudens (FBZwHH) en Financiële bijstand Mensen met een beperking (FBMmeB) weergegeven.

Tabel 5.3.1: Aantal begunstigden sociale voorzieningen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024(jan-jun)
Het aantal personen, 60 jaar en ouder dat AOV heeft ontvangen	62482	65878	68450	71175	73.148*	75.367*
Het aantal kinderen 0-18 jaar dat AKB heeft ontvangen	90533	91191	88659	87806	89252	n.a
Het aantal huishouden dat financiële bijstand heeft ontvangen (ZwHH)	4180**	2186**	3982**	35759***	76480****	68424****
Het aantal mensen met een beperking dat financiële bijstand heeft ontvangen (MmeB)	117922	125514	128967	134368	163534	104639
Het aantal mensen met een beperking dat gemiddeld per maand een financiële bijstand heeft ontvangen (MmeB)	9826	10460	10747	11197	13628	17440

Bron: Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting; Cebuma, bewerking SPS

*Gemiddeld aantal AOV uitkeringen over het jaar 2023 en half jaar 2024, bewerking SPS

**Alle districten m.u.v. Coronie, Brokopondo en Sipaliwini

***Alle districten m.u.v. Coronie en Sipaliwini

**** Alle districten m.u.v. Sipaliwini

*****Alle districten

Noot: MMEB betreft alle districten m.u.v. Brokopondo en Sipaliwini

Tabel 5.3.2: Nominale ontwikkeling in de sociale uitkeringen

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
AOV	525	750	1000	1250	1750	1750
AKB	50	75	125	125	200	200
FBZwHH	33	500	1000	1250	1750	1750
FBMmeB	325	500	750	1750	2500	2500

Bron: Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting, bewerking SPS

De ontwikkeling in de voorzieningen is in bovenstaande tabel gepresenteerd. De sociale uitkeringen zijn voor het laatst in januari en juli 2023 verhoogd.

Algemene Oudedagsvoorziening

Er is een duidelijke toename in het aantal AOV-gerechtigden per jaar. Dit betekent dat steeds meer mensen na hun 60ste toegang krijgen tot extra financiële ondersteuning. Echter, brengt deze groei ook uitdagingen met zich mee. Als de uitkeringen voor de AOV niet op een duurzame manier worden gefinancierd, kan dit

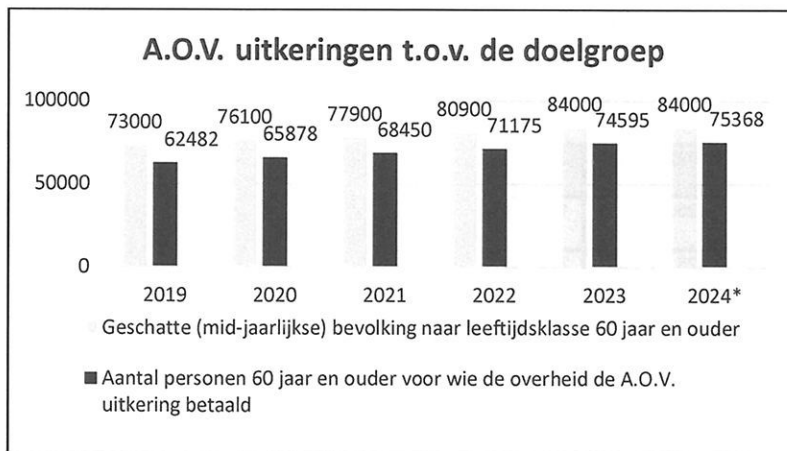
leiden tot een toenemende druk op de overheidsbegroting. Daarnaast kan deze stijging een grotere last betekenen voor jongere generaties, die via belastingen of premies bijdragen aan het sociaal beschermingssysteem. Het toenemende aantal AOV-gerechtigden kan ook wijzen op een vergrijzende bevolking, wat extra druk legt op de balans tussen werkenden en gepensioneerden in de samenleving.

Tabel 5.3.3: Aantal AOV genietenden naar district over de periode 2019 tot juni 2024

District	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (juni)	Procentuele Δ 2019-2024
PARAMARIBO	31317	32785	33756	34791	36194	36629	16,96
WANICIRCA	11745	12669	13485	14338	15320	15723	33,87
PARA	2339	2478	2563	2680	2829	2886	23,39
COMMEWIJNE	3421	3679	3893	4089	4369	4467	30,58
SARAMACCIRCA	1869	1961	3893	2161	2306	2349	25,68
NICKERIE	4535	4825	5033	5222	5452	5487	20,99
CORONIE	416	440	445	5222	470	471	13,22
MAROWIJNE	2205	2290	2396	2451	2559	2595	17,69
BROKOPONDO	841	868	893	939	958	961	14,27
SIPALIWINI	3794	3883	3946	4045	4138	4210	10,96
Totaal	62482	65878	68450	71175	74595	75778	21,28

Bron: Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting, bewerking SPS

In totaal is er een procentuele verhoging van 21 procent merkbaar in het aantal AOV-ontvangers gedurende bovengenoemde periode. In elk district is er jaarlijks een stijging van het aantal AOV-ontvangers. Als gekeken wordt naar de veranderingen per district, valt op dat de AOV-bestanden in de districten Wanica en Commewijne aanzienlijk zijn toegenomen, met respectievelijk 34procent en 31procent. De maandelijkse kosten voor AOV-uitkeringen liggen momenteel rond de SRD 132.611.500.

Figuur 5.3.1: Aantal AOV genietenden versus de doelgroep 60 jaar en ouder

Bron: Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting en ABS: Demografische data 2018-2021 en Geschatte Midjaarlijkse Populatie data 2021-2023, bewerking SPS

Uit bovenstaande figuur blijkt dat het aantal AOV-uitkeringen jaarlijks lager is dan het geschatte aantal personen van 60 jaar en ouder. De uitdagingen voor deze groep senioren worden steeds groter. De kloof tussen het aantal senioren dat recht heeft op AOV en degenen die daadwerkelijk een uitkering ontvangen,

vraagt om meer aandacht. Logistieke en administratieve barrières kunnen een mogelijke oorzaak zijn, waardoor niet het totaal aantal personen 60 jaar en ouder in aanmerking komen voor de AOV.

Figuur 5.3.2: Totale uitgaven aan AOV uitkeringen

*Eerste halfjaar van 2024

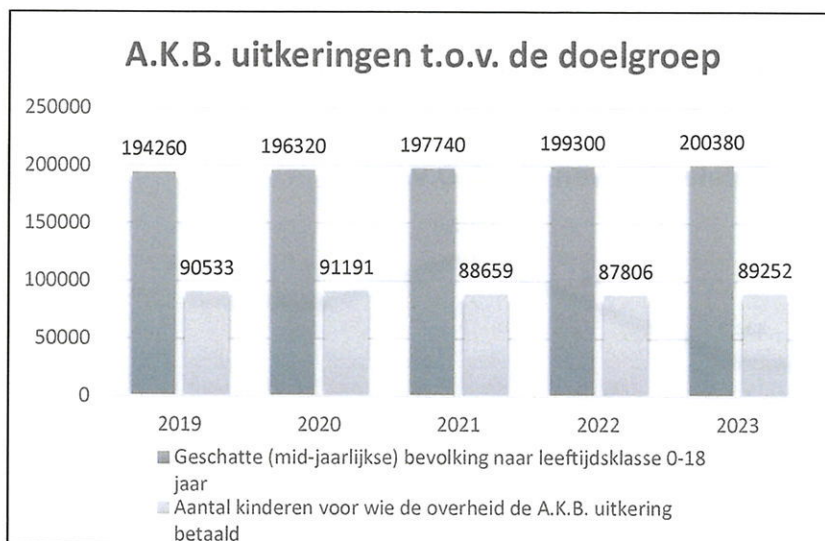
Bron: Ministerie van SoZaVo, afdeling AOV, bewerking SPS

Voor de overheid is het belangrijk om inzicht te hebben in de kosten van sociale uitkeringen. Sinds 2019 is er een duidelijke stijging geweest in de totale uitgaven voor AOV-uitkeringen, met een piek in 2022. In het afgelopen jaar en het eerste halfjaar van 2024 zijn de kosten stabiel gebleven. Daarnaast is de hoogte van de AOV-uitkering lange tijd niet aangepast. Per 1 juli 2023 werd de uitkering verhoogd naar SRD 1750, - en blijft dit bedrag ongewijzigd tot juli 2024. De gemiddelde kosten per maand liggen op circa SRD 131,9 miljoen over het eerste half jaar van 2024.

Algemene Kinderbijslag

De Algemene Kinderbijslagvoorziening is gebaseerd op de Algemene Kinderbijslagregeling 1973 G.B.107 en wordt toegekend aan huishoudens met kinderen waarvan de gezinshoofden niet uit andere hoofde aanspraak maken op kinderbijslag. Te rekenen van 1 juli 2023 bedraagt de A.K.B.-uitkering SRD 200, - i.p.v. SRD 125, - per kind.¹⁰ Deze uitkering is uitsluitend of mede ten behoeve van maximaal 4 kinderen per gezin tussen de leeftijd van 0-18 jaar.

¹⁰[https://gov.sr/vierde-verhoging-financiele-steun-sociaal-zwakkeren/#:~:text=Sinds%202020%20zijn%20er%20al,voor%20financi%C3%ABle%20uitkeringen%20en%20bijsland.&text=De%20Algemene%20Kinderbijslag%20\(AKB\)%20wordt,%2D%20naar%20SRD%202500%2C%2D](https://gov.sr/vierde-verhoging-financiele-steun-sociaal-zwakkeren/#:~:text=Sinds%202020%20zijn%20er%20al,voor%20financi%C3%ABle%20uitkeringen%20en%20bijsland.&text=De%20Algemene%20Kinderbijslag%20(AKB)%20wordt,%2D%20naar%20SRD%202500%2C%2D)

Figuur 5.3.3: Aantal A.K.B. genietenden versus de doelgroep

Bron: Ministerie van SoZaVo en Centraal Bureau Burgerzaken (CBB), bewerking SPS

In de beschouwde periode zijn in totaal 447441 kinderen in de leeftijdsklasse 0-18 jaar via het ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting in aanmerking gekomen voor de Algemene Kinderbijslag. Over 2023 hebben 89252 kinderen een AKB uitkering ontvangen, wat gelijk aan circa 45 procent van de gemiddelde doelgroep 0 tot 18 jarigen. Daarnaast ontvangen ambtenaren en gelijkgestelden met kinderen tot 18 jaar via de Overheid als werkgever kinderbijslag tot een maximum van 4 kinderen per ambtenaar. Mits de kinderen niet via een ouder die elders werkzaam is kinderbijslag ontvangen.

Nationale Basiszorgverzekering

Volgens artikel 3 van de wet Nationale Basiszorgverzekering (2014 No. 114) is elke ingezetene verplicht tenminste een basiszorgverzekering af te sluiten. Deze wet bepaalt verder welke personen in aanmerking komen voor subsidie van de basiszorgverzekering door de overheid.

Tabel 5.3.4: Aantal personen waarvan de premie voor basiszorg (BAZO en BZV) wordt gesubsidieerd door de overheid

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (jan-jun)
BaZo Personen in de leeftijdscategorie 0 - 16 jaar	71086	79920	79468	59712	60223	64235
BZV *Personen in de leeftijdscategorie 17 - 25 jaar	26050	28778	15903	15918	23257	24296
BZV Personen in de leeftijdscategorie 17-59 jaar	93527	98937	52241	57393	70145	86358
BaZo Personen in de leeftijd 60 jaar en ouder	24413	27833	29071	28303	28191	31500

*Studenten

Bron: Stichting Staatsziekenfonds (SZF)

De BaZo is gericht op twee specifieke leeftijdsgroepen: a) kinderen van 0 tot 16 jaar en b) personen van 60 jaar en ouder. Voor deze groepen wordt de ziektekostenpremie volledig door de overheid betaald. Personen tussen 17 en 59 jaar die financieel niet in staat zijn om de basiszorgverzekering zelf te betalen, kunnen een aanvraag indienen bij het Uitvoeringsorgaan Basiszorg en het ministerie om in aanmerking te komen voor een

BZV-verzekering. Ook studenten tussen 17 en 25 jaar kunnen een aanvraag indienen voor volledige subsidie door de overheid. Sinds 2021 is er een stijgende trend zichtbaar in het aantal BZV-verzekerden. In de eerste helft van 2024 zijn er in totaal 95735 BaZo-verzekerden en 110654 BZV-verzekerden geregistreerd.

Tabel 5.3.5: Bevolking 60 jaar en ouder verdeeld naar type sociale voorziening

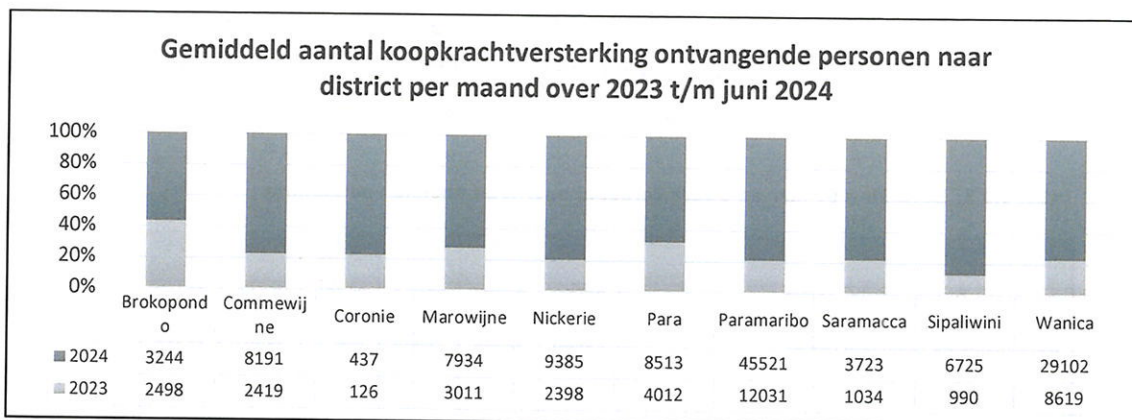
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
Algemeen Pensioenfonds (APF)	26588	27397	28224	29550	30155	31156
Pensioenfonds Suriname (PFS)	23590	24364	24963	25917	26501	27243
Aantal AOV gerechtigden	62482	65878	68450	71175	74595	75368
MYE geschatte bevolking 60 jaar en ouder	73000	76100	77900	80900	84000	84000
<i>*gemiddelde data tot juni 2024</i>						

Bron: Cebuma, APF en Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (AOV Fonds)

Het APF heeft tussen 2019 en juni 2024 een groei van 4.568 deelnemers doorgemaakt. In dezelfde periode ontving gemiddeld circa 32 procent van de 60-plussers op basis van de Ambtenarenpensioenwet van 1972 een pensioen via het PFS. Ongeveer 37 procent van deze groep ontving een pensioen via het APF. Dit betekent dat 31 procent van de doelgroep elders verzekerd is voor pensioen, bijvoorbeeld bij particuliere verzekeringsmaatschappijen, uit het buitenland een pensioen ontvangt, of geen pensioenrechten heeft opgebouwd en daardoor geen aanspraak maakt op een pensioen.

Koopkrachtversterking

Het programma Koopkrachtversterking (KKV) is in 2023 door de regering binnen het "Social Beneficiary Program" gelanceerd en voorziet in overheidssteun aan kwetsbare groepen door middel van subsidies aan kwetsbare huishoudens en personen binnen de samenleving met een bedrag ad. SRD 1800 per maand. Die KKV wordt gegeven als bijdrage in de kosten voor brandstof, elektriciteit, water, gas, basisvoeding, transport en medicatie. Via dit sociaal programma ontvangen AOV-gerechtigden, mensen met een beperking en zwakke huishoudens de KKV. Het sociaal programma wordt gefinancierd uit middelen van de overheid. Huishoudens met een gezinsinkomen van netto SRD 6000, - of minder kunnen in aanmerking komen voor de KKV, na registratie en het voldoen aan de criteria. Aanvankelijk kregen alleen de zestig plussers die slechts afhankelijk zijn van een AOV-uitkering, de koopkrachtversterking. In 2023 heeft de regering aangegeven dat alle AOV-ers, deze koopkrachtversterking kunnen aanvragen. De uitbetaling van de koopkrachtversterking heeft vanaf juni 2023 plaatsgevonden met terugwerkende kracht vanaf januari 2023. De betaling van de koopkrachtversterking geschiedt voornamelijk via het Monikarta systeem.

Figuur 5.3.4: Gemiddeld aantal koopkrachtversterking ontvangende personen naar district per mnd. over 2023 t/m juni 2024

Bron: Ministerie van SoZaVo (afdeling AMZ), bewerking SPS

In januari 2023 ontvingen 17303 personen en huishoudens koopkrachtversterking (KKV), terwijl dit aantal in december opliep tot 51857. Wat betreft de districten zijn er voor Brokopondo in 2023 gemiddeld 2498 KKV-uitkeringen per maand verstrekt. In de eerste helft van 2024 ligt dit aantal al op gemiddeld 3244 per maand. De districten met de meeste KKV-uitkeringen, zowel in 2023 als in de eerste helft van 2024, zijn Paramaribo en Wanica.

Tabel 5.3.6: Totale uitgaven aan koopkrachtversterking 2023 t/m juni 2024

Jaar	Periode	Totale uitgaven in SRD
2023	Januari	31,145,400.00
	Februari	32,632,200.00
	Maart	33,046,200.00
	April	50,983,200.00
	Mei	56,521,800.00
	Juni	68,090,400.00
	Juli	87,859,800.00
	Augustus	98,771,400.00
	September	80,310,600.00
	Oktober	82,485,000.00
	November	86,981,400.00
	December	93,342,600.00
2024	Januari	204,674,400.00
	Februari	217,668,600.00
	Maart	222,190,200.00
	April	209,080,800.00
	Mei	242,251,200.00
	Juni	230,097,600.00

Bron: Ministerie van SoZaVo, Algemeen Maatschappelijke Zorg (AMZ), bewerking SPS

In januari 2023 is een bedrag ad. In totaal SRD 31,1 miljoen aan KKV in de districten betaald. In december van dat jaar is een bedrag dat 3x zoveel en gelijk was aan circa SRD 93,3 miljoen uitbetaald.

AOV

Tot de doelgroep behoren ingezetenen met de Surinaamse nationaliteit die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt, evenals ingezetenen met een andere nationaliteit die de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt en voldoen aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de Wet Algemeen Oudedagsvoorzieningsfonds.¹¹

Van augustus 2023 tot juni 2024 hebben gemiddeld 53139 AOV-gerechtigden KKV ontvangen.

Tabel 5.3.7: Overzicht aantal AOV-ers dat koopkrachtversterking (KKV) heeft ontvangen over augustus 2023 tot juni 2024

Maanden	Aantal AOV-ers dat KKV heeft ontvangen (periode augustus 2023 tot juni 2024)
AUGUSTUS	50554
SEPTEMBER	50717
OKTOBER	54472
NOVEMBER	54647
DECEMBER	53967
JANUARI	51953
FEBRUARI	55071
MAART	54689
APRIL	51118
MEI	56094
JUNI	51244
Gemiddeld	53139

Ambtenaren

In mei 2023 heeft de regering een overeenkomst gesloten met Ravaksur, CLO, FOLS, BvL, ALS en de veiligheidsbonden om financiële steun te bieden aan landsdienaren, gelijkgestelden en gepensioneerden in de vorm van koopkrachtversterking. Afgesproken was dat landsdienaren en gelijkgestelden gedurende zes maanden (mei tot en met november, met uitzondering van juli) een belastingvrije koopkrachtversterking van SRD 2500 zouden ontvangen. Tevens was besloten dat gepensioneerden uit overheidsdienst 70 procent van dat bedrag als KKV zouden ontvangen, wat neerkwam op SRD 1800. Daarnaast ontvingen de landsdienaren in december 2023 naast de KKV van SRD 2500 een extra bedrag ad. SRD 2500 toegekend. Van dit extra bedrag is SRD 1700 in december 2023 uitgekeerd en de rest ad SRD 800 in 2024

In 2024 is van regeringszijde de KKV voor landsdienaren en gelijkgestelden verhoogd met een bedrag ad, SRD 1000, waardoor die netto SRD 3500 bedroeg. Gepensioneerde landsdienaren hebben 70 procent van het extra bedrag ontvangen. Voor landsdienaren in de zorgsector, zoals verpleegkundigen, worden specifieke koopkrachtvoorzieningen ingesteld ter erkenning van hun waardevolle bijdrage aan de samenleving.¹²

Armoedegrens

De armoedegrens werd per december 2021 vastgesteld op een gemiddelde van SRD 3365, per volwassene. Deze grens werd door de regering in haar vergadering van 01 maart 2023 goedgekeurd en per december 2022 vastgesteld op een gemiddelde van SRD 5428 per volwassene. Per juni 2023 is de armoedegrens verder gestegen, en vastgesteld op een gemiddelde van SRD 6913 per volwassene. Per 31 december 2023 is de

¹¹ Beleidsplan ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting 2020-2025

¹² <https://gov.sr/regering-versterkt-koopkracht-in-2024/>

armoedegrens vastgesteld op SRD 7396 voor een volwassene, gebaseerd op het advies van de Commissie Armoedegrensbepaling.¹³ In onderstaande tabel is de armoedegrens naar omvang en samenstelling van de huishouding per december 2023 weergegeven.

Tabel 5.3.8: Gemiddelde armoedegrenzen (in SRD) naar omvang en samenstelling van het huishouden per december 2023

Volwassen/kind	0	1	2	3	4
1	7396	10468	13114	15517	17737
2	11691	14221	16538	18692	20723
3	15285	17518	19616	21605	23503
4	18473	20522	22469	24330	26125

Bron: Algemeen Bureau voor Statistiek, Suriname basic indicators 2024-1

- *hoogte Engel coëfficiënt is gesteld op: 60

5.4 Gezondheidszorg

5.4.1. Hulpmiddelen Gezondheidszorg

Financieringsmiddelen

De impact van de COVID-19 pandemie op de ontwikkeling van zowel de Staatsbegroting als de begroting van het ministerie van Volksgezondheid tussen 2019 en 2022 kan uit tabel 5.4.1.1 worden afgeleid. Internationaal als nationaal werd een omvangrijk deel van beschikbare financiële middelen aangewend om de spreiding van het virus te beteugelen. Door de prijsstijging van de USD daalde de waarde van de Staatsbegroting in 2022 ten opzichte van 2019 van circa. USD 1,9 miljard naar circa. USD 1 miljard. Vanwege de allocatie van middelen in de gezondheidszorgsector namen de uitgaven in deze sector toe ondanks de wisselkoersstijging van circa. USD 15,5 miljoen in 2019 naar circa. USD 35,1 miljoen in 2022.

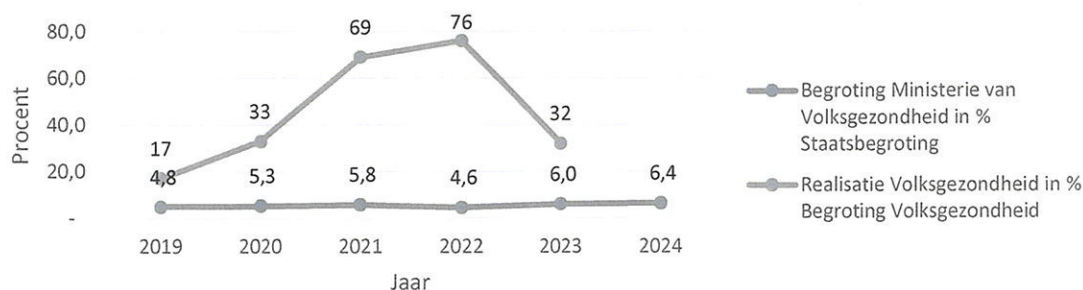
Tabel 5.4.1.1: Begroting & uitgaven Volksgezondheid in procent Staats- en Ministeriële begroting 2019 – 2024

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totale Staatsbegroting in SRD miljard	14,1	12,7	22,1	26,7	52,7	60,1
Begroting Ministerie van Volksgezondheid in SRD miljoen	671,2	673,0	1281,5	1214,0	3142,6	3833,0
Begroting MVG in procent Staatsbegroting	4,8	5,3	5,8	4,6	6,0	6,4
Realisatie Ministerie van Volksgezondheid in SRD miljoen	116,9	221,4	884,2	919,5	997,3	n.b.
Realisatie Volksgezondheid in procent Ministeriële Begroting	17	33	69	76	32	n.b.
USD jaargemiddelde wisselkoers	7,52	9,39	20,07	26,23	28,75	n.b.
Staatsbegroting (USD)	1,872,340	1,355,515	1,103,239	1,016,390	1,832,508	n.b.
Uitgaven Volksgezondheid (USD)	15,547	23,569	44,054	35,056	34,687	n.b.

Bron: Begroting, DNA website. Uitgaven, Ministerie van Volksgezondheid. Wisselkoers, Centrale Bank van Suriname.

¹³<https://www.culturu.com/nieuws/suriname/armoedegrens-suriname-vastgesteld-op-srd-7-396-na-consultatie-nationale-loonraad/>

Het percentage van de Staatsbegroting dat de overheid voor verlening van gezondheidszorgdiensten reserveert, is in 2024 ten opzichte van 2019 met circa 1,6 procent toegenomen van 4,8 naar 6,4 procent.

Figuur 5.4.1.1: Begroting en realisatie Volksgezondheid in procenten van de Staats- en Ministeriële Begroting 2019-2024

Bron: Bewerking SPS

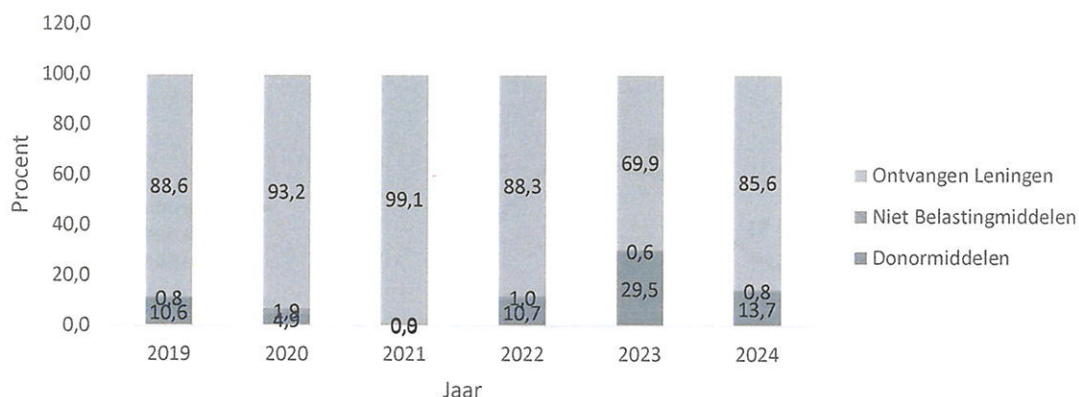
Uitgaven voor uitvoering van gezondheidsbeleidsprogramma's of die ten laste komen van een beleidsvoorziening, worden behalve door het ministerie van Volksgezondheid ook door andere ministeries gedekt, waar deze beleidsprogramma's of voorziening op de begroting staan. Door de ministeries van Financiën en Planning en Binnenlandse Zaken werden respectievelijk in 2020 en 2022 gezondheid gerelateerde uitgaven ten laste van het COVID-19 Noodfonds gedekt. Voor het ministerie van Financiën en Planning besloegen de uitgaven in 2020 slechts circa 1 procent van de geraamde voorziening in tegenstelling tot het circa 99,3 procent realisatiepercentage van het ministerie van Binnenlandse Zaken in 2022.

Tabel 5.4.1.2: Begroting en realisatie COVID-19 Noodfonds Ministeries Financiën & Planning 2020 en Binnenlandse Zaken 2022

Begroting en realisatie COVID-19 Noodfonds 2020 en 2022 (Bedragen x SRD 1000)	
Begroting en realisatie COVID-19 Noodfonds Ministerie van Financiën & Planning	2020
Begroting COVID-19 Noodfonds Ministerie van Financiën & Planning	650,000
Realisatie COVID-19 Noodfonds Ministerie van Financiën & Planning	5,291
Realisatie COVID-19 Noodfonds Ministerie van Financiën & Planning in procent van de begroting	0,8
Begroting en realisatie COVID-19 Noodfonds Ministerie van Binnenlandse Zaken	2022
Begroting COVID-19 Noodfonds Ministerie van Binnenlandse Zaken	2,000
Realisatie COVID-19 Noodfonds Ministerie van Binnenlandse Zaken	1,986
Realisatie COVID-19 Noodfonds Ministerie van Binnenlandse Zaken in procent van de begroting	99,3

Bron: DNA website, Staatsbegroting.

Ter financiering van volksgezondheidsuitgaven kunnen door de overheid diverse bronnen worden aangeboord, waaronder: schenkingen of donormiddelen, overheidsinkomsten (niet belasting middelen) en leningen. Uit figuur 5.4.1.2 blijkt dat gepland werd om de financieringsbehoefte van het ministerie van Volksgezondheid tussen 2019 en 2024 voor minstens 70 procent middels leningen te voorzien, gevolgd door schenkingsmiddelen en de eigen Niet-Belastingmiddelen, waaronder opbrengsten BOG en inkomsten uit staatsbedrijven en – diensten.

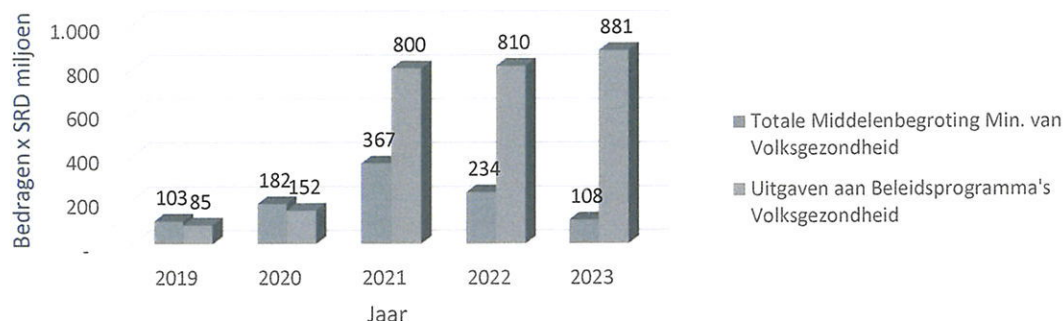
Figuur 5.4.1.2: Middelenbegroting Volksgezondheid in procenten naar financieringsvorm 2019-2024

Naar taakomschrijving is alleen het ministerie van Financiën en Planning verantwoordelijk voor het sluiten, administreren en rapporteren van leningsovereenkomsten met landen en internationale monetaire instanties. Rapportage over besteding van externe financieringsmiddelen ligt derhalve niet altijd voorhanden in de realisatie paragrafen van de vak ministeries. Een verklaring voor een laag realisatiepercentage van voornoemde middelen kan gezocht worden in het niet of onvolledig voldoen aan de voorwaarden ter verkrijgen van die middelen. Vanwege een beperkte uitvoeringscapaciteit worden beschikbare financieringsmiddelen vaak onderbenut. Echter kan uit tabel 5.4.1.3 worden geconstateerd dat in 2019 en 2020 een groter bedrag dan begroot, is uitgegeven aan donor- en niet-belastingmiddelen.

Tabel 5.4.1.3: Middelenbegroting en realisatie Ministerie van Volksgezondheid 2019-2024

Volksgezondheid Middelenbegroting	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	(Bedragen x SRD 1,000)					
Donormiddelen	10,991	8,886	-	25,000	32,000	26,011
Niet Belastingmiddelen	804	3,461	3,358	2,369	634	1,478
Ontvangen Leningen	91,704	169,884	363,453	206,884	75,708	162,888
Totale Middelenbegroting Volksgezondh.	103,499	182,231	366,811	234,253	108,342	190,377
Volksgezondheid Middelenrealisatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	15,000	15,000	0	-	43,254	n.b.
Donormiddelen	15,000	15,000	0	-	43,254	
Niet Belastingmiddelen	31,199	4,100	940	1,461	634	
Ontvangen Leningen	0	-	0	-	75,708	
Totale Middelenrealisatie Volksgezondh.	46,199	19,100	940	1,461	119,596	
Realisatie Donormiddelen in procent begroting	136.5	168.8		0.0	135.2	
Realisatie Niet Belastingmiddelen in procent Begr.	3880.5	118.5	28.0	61.7	100.0	

Bron: Middelenbegroting en realisatie 2019 t/m 2023, DNA website. Gepubliceerde Begroting 2024, Ministerie van Binnenlandse Zaken, afdeling Begrotingspublicatie.

Figuur 5.4.1.3: Middelenbegroting en realisatie Beleidsprogramma's Volksgezondheid 2019-2023

Uit figuur 5.4.1.3 blijkt dat de uitgaven aan beleidsprogramma's van het ministerie van Volksgezondheid de middelenbegroting tussen 2021 en 2023 overstegen.

Tabel 5.4.1.4: Uitgaven beleidsprogramma's Volksgezondheid en Sociale Zaken & Volkshuisvesting 2019-2023

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
	(Bedragen x SRD 1,000)				
Realisatie Beleidsprogramma's Volksgezondheid	85,112	152,000	800,252	810,276	880,500
Realisatie Gezondheidsprogramma's SoZaVo	94,569	149,723	142,452	35,418	339,845
Bijdrage aan medische hulpmiddelen	291	242	210	29	345
Thuiszorg	-	-	209	-	500
Premie betalingen Basiszorgverzekering	10,252	138,432	128,124	23,086	319,000
Meerkosten Medische zorg	84,026	11,049	13,909	12,303	20,000
Realisatie Gezondheidsprogramma SoZaVo & VG	179,681	301,723	942,704	845,694	1,220,345
USD jaargemiddelde wisselkoers	7.52	9.39	20.07	26.23	28.75
Real.Gezondheidsprogr. SoZaVo & VG (USD)	23,894	32,126	46,971	32,241	42,447

Bron: DNA website, Staatsbegroting

In 2019 bedroegen de gezamenlijke uitgaven aan gezondheid gerelateerde beleidsprogramma's van de ministeries van Volksgezondheid en Sociale Zaken & Volkshuisvesting circa. USD 23.9 miljoen (SRD 179.7 miljoen) welk bedrag in 2023 met circa.78 procent toenam naar USD 42.4 miljoen.

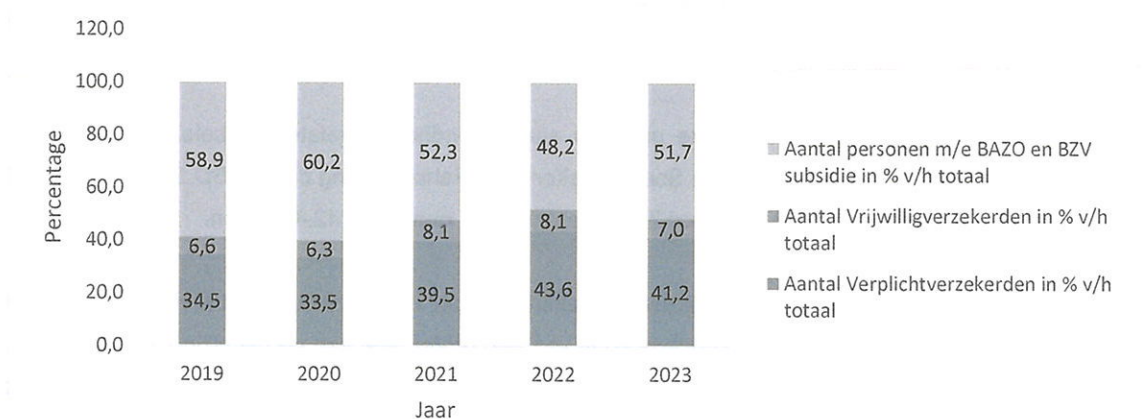
Het dekkingspercentage van ziektekostenverzekering onder de bevolking geeft mede aan In hoeverre een stijging van overheidsuitgaven ten goede komt van een groter deel van de bevolking. De dekkingswijze van gezondheidszorguitgaven kan per kas of middels het sluiten van een zorg- of ziektekostenverzekering geschieden. Tabel 5.4.1.5 geeft het aantal verzekerden bij het Staatsziekenfonds (SZF) over de periode 2019-2023 naar categorie weer.

Tabel 5.4.1.5: Aantal SZF verzekerden naar categorie in procent van totaal en bevolking 2019 – 2023

SZF verzekerden naar categorie	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal aantal Verplichtverzekerden (hoofd + gezin)	126,164	130,913	133,477	146,006	144,809
Totaal aantal Vrijwilligverzekerden	24,104	24,784	27,464	27,265	24,729
BAZO verzekerden leeftijd 0 - 16 jaar	71,086	79,920	79,468	59,712	60,223
BZV verzekerden leeftijd 17 - 25 jaar (studenten)	26,050	28,778	15,903	15,918	23,259
BZV verzekerden leeftijd 17 - 59 jaar (on-en minverm.)	93,527	98,937	52,241	57,393	70,145
BAZO verzekerden leeftijd 60+ jaar	24,413	27,833	29,071	28,303	28,191
Aantal personen voor wie de Overheid de BAZO en BZV premie subsidieert	215,076	235,468	176,683	161,326	181,818
Totaal aantal verzekerden bij het SZF	365,344	391,165	337,624	334,597	351,356
Aantal Verplichtverzekerden in procent v/h totaal	34,5	33,5	39,5	43,6	41,2
Aantal Vrijwilligverzekerden in procent v/h totaal	6,6	6,3	8,1	8,1	7,0
Aantal personen m/e BAZO en BZV subsidie in procent v/h totaal	58,9	60,2	52,3	48,2	51,7
Geschatte mid-jaarlijkse Bevolkingsaantal	598,000	608,900	616,500	624,900	633,400
Aantal personen voor wie de Overheid de BAZO en BZV premie subsidieert in procent bevolking	36,0	38,7	28,7	25,8	28,7
Aantal verzekerden bij het SZF in procent v/d bevolking	61,1	64,2	54,8	53,5	55,5

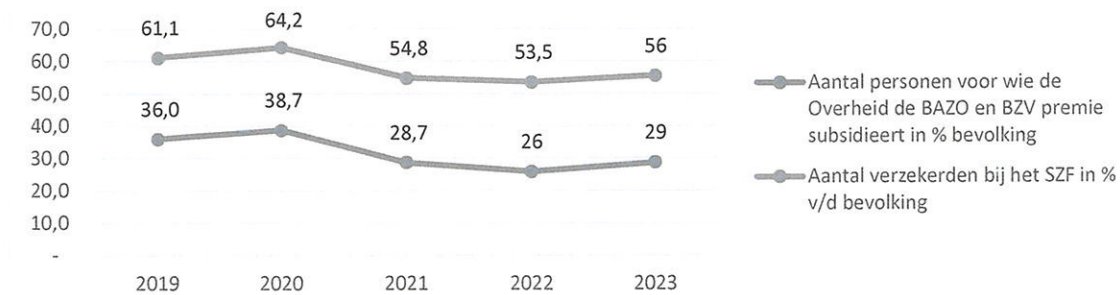
Bron: Staatsziekenfonds. ABS, Gemiddelde jaar bevolking

De SZF verzekerden worden in drie categorieën onderscheiden, met name: 1) de Verplichtverzekerden 2) de Vrijwillig verzekerden en 3) personen voor wie de overheid de BAZO en BZV-premie subsidieert. Tussen 2019 en 2023 vormden de Verplichtverzekerden circa. 30 tot 44 procent van het totaal, de Vrijwillig verzekerden circa. 6 tot 8 procent van het totaal en de groep voor wie de premie gesubsidieerd wordt circa. 48 tot 60 procent van het totaal.

Figuur 5.4.1.4: Aantal SZF verzekerden naar categorie in procent van het totaal 2019 - 2023

In procenten van het totaal nam het aantal Verplichtverzekerden in 2023 met 6 eenheden toe van circa 35 naar 41. Het percentage van de categorie gesubsidieerde BAZO en BZV-premie nam in 2023 ten opzichte van 2019 met 7 eenheden af, van circa 59 naar circa 52.

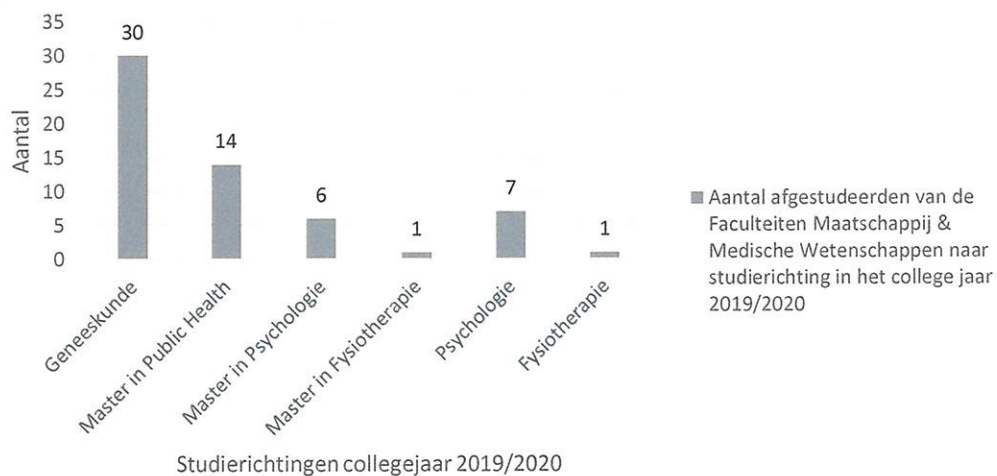
Figuur 5.4.1.5: Aantal personen voor wie de overheid de BAZO en BZV premie subsidieert en aantal SZF verzekerden in procent van de Bevolking 2019-2023

Bron: Staatsziekenfonds

Circa 36 procent van de bevolking was in 2019 bij het SZF verzekerd, welk percentage in 2022 met 7 eenheden afnam naar circa 29.

5.4.2. Kader Gezondheidszorg

Ter verlening van kwalitatieve gezondheidszorgdiensten, is het vereist te beschikken over een voldoende aantal bekwaam medisch personeel in de gewenste discipline. Figuur 5.4.2.1 weergeeft het aantal afgestudeerden naar studierichting van de faculteiten der Medische en Maatschappij Wetenschappen in het collegejaar 2019/2020.

Figuur 5.4.2.1: Aantal afgestudeerden Faculteiten Maatschappij en Medische Wetenschappen collegejaar 2019/2020

Bron: ABS, Geselecteerde statistieken over vrouwen en mannen in Suriname 2023

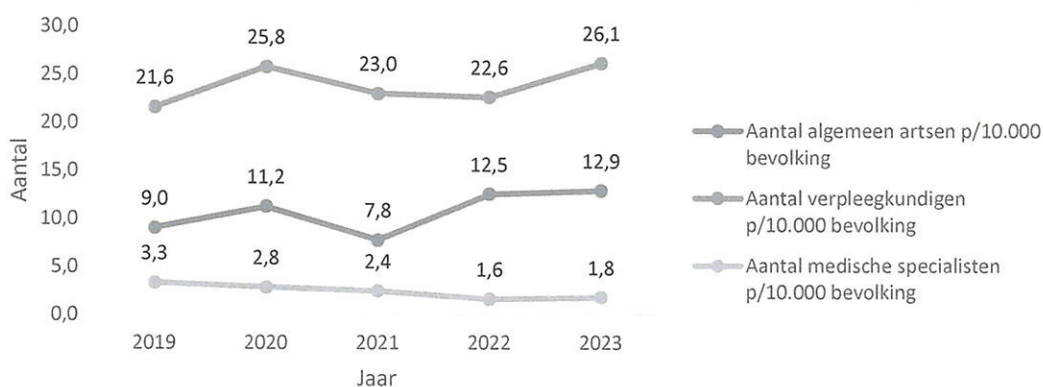
Afhankelijk van de vraag naar specialistisch kader in een bepaalde discipline en de hoogte van primaire en secundaire voorzieningen zal door lokaal en/of internationaal medici invulling worden gegeven aan openstaande vacature. In tabel 5.4.2.1 wordt van een selectie medisch personeel het jaarlijks aantal over 2019-2023 weergegeven eveneens per 10.000 bevolking.

Tabel 5.4.2.1: Aantal geselecteerd kader in de gezondheidszorgsector 2019 – 2023

Geselecteerd kader in de Gezondheidszorgsector	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal algemene artsen	540	684	478	782	815
Aantal RGD artsen	97	122	82	88	81
Aantal artsen Medische Zending Primary Health Circare	8	11	11	14	16
Aantal Verpleegkundigen	1292	1569	1417	1411	1656
Medische specialisten (over circa. 21 disciplines)	199	172	150	99	112
Geschatte Mid-jaarlijkse bevolking	598000	608900	616500	624900	633400
Aantal algemeen artsen p/10.000 bevolking	9,0	11,2	7,8	12,5	12,9
Aantal verpleegkundigen p/10.000 bevolking	21,6	25,8	23,0	22,6	26,1
Aantal medische specialisten p/10.000 bevolking	3,3	2,8	2,4	1,6	1,8

Bron: ABS. RGD. Medische Zending PHC. Volksgezondheid/ HRHP. Bewerking SPS; schatting # artsen 2019-2021

Uit deze tabel 5.4.2.1 en figuur 5.4.2.2 kan het volgende worden geconstateerd: 1) het aantal RGD-artsen vormde in 2019 circa.18 procent van het aantal algemene artsen, welk percentage in 2023 afnam naar circa. 10 procent; 2) een jaarlijkse afname van het aantal medische specialisten tussen 2019 en 2022 met gemiddeld 20 procent van 199 naar 99 specialisten; 3) per 10.000 bevolking nam het aantal algemene artsen en verpleegkundigen in 2023 ten opzichte van 2019 toe respectievelijk van 9 naar 12 artsen en van 21 naar 26 verpleegkundigen.

Figuur 5.4.2.2: Aantal artsen, verpleegkundigen en medisch specialisten per 10.000 bevolking 2019-2023

Bron: Ministerie van Volksgezondheid; Afd. Human Resources for Health Planning (HRHP)

Beleidsdocumenten

Tot de vervaardigde documenten behoren onder meer: beleidsplannen, protocollen, jaarverslagen en werkprocessen. In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid zijn naast het Beleidsplan 2021-2025 documenten opgesteld waaronder: Dengue Protocol (maart 2023); Malaria Jaarverslag 2022 (april 2023); Cyanide Informatiedocument (mei 2023); Electronic Health Records pre-certification process (oktober 2023) en Suriname HEARTS Initiatief Hypertensie Protocol (januari 2024). De indeling naar beleids- en sub beleidsgebieden van het huidige Beleidsplan 2021-2025 wordt in tabel 5.4.2.2 weergegeven.